

آپھیلر کن دفتر
دفتر ناگشوده

شعرلر تۆپلمی

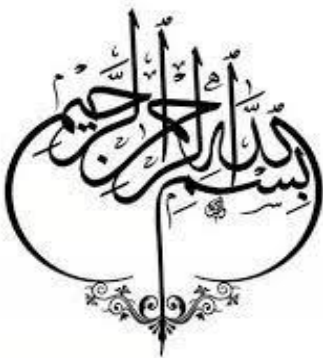
سید محمد آصف آصف

آچیلمه گن دفتر دفتر ناگشوده

شعرلر تؤولمی / مجموعه اشعار

سید محمد آصف آصف

آچیلمه‌گن دفتر (دفتر ناگشوده) / سیدمحمدآصف آصف

آچیلمه‌گن دفتر (دفتر ناگشوده) / سیدمحمد آصف آصف

ویژه‌گی‌ها:

نام کتاب: دفتر ناگشوده/ آچیلمه‌گن دفتر
گونه اثر: شعرهای فارسی دری و ترکی اوزبکی
شاعر: سیدمحمد آصف آصف
ناشر: خود پدیدآورنده
ویراستار: سیدمحمد عالم لبیب
مهتمم: صالح محمد خلیق
برگ آرا: جلال‌الدین قیامی
طراح روی جلد: محمدصمیم صورت‌گر
نوبت چاپ: یکم
شماره‌گان: ۵۰۰ نسخه
سال چاپ: ۱۴۰۳ هجری خورشیدی / ۲۰۲۴ میلادی
جای چاپ: بلخ

حق چاپ برای سراینده محفوظ است.

فهرست مطالب دفتر

- شعر اوزومزاری حقیده بیر شینگیل سؤز.....الف
ابه‌سده‌لیگ («آچیلمه‌گن دفتر» شعرلری شاعری حقیده ایگی
آغیز سؤز) و
شعرهای فارسی دری ۱
است صفات تورحیم و کریم ۳
آموزگاران را سلام! ۵
در ستایش معلم ۷
ترانه دانش ۱۰
خطاب به شاگردان ۱۱
خوش گوار است ۱۴
نظم در کار معلم ۱۷
درباره تدریس عنعنوی و آموزش ۱۹
دگر شده ۲۱
سریاز ما ۲۳
سرنوشت ۲۴

- ۲۷..... شکایت از روزگار
- ۲۸..... شمس و قمر یولدوز
- ۳۰..... ترانهٔ معلّم
- ۳۲..... ماه خجسته
- ۳۳..... در خیال دیار
- ۳۵..... در خانه بمانید!
- ۳۷..... دربارهٔ شهر غزنه
- ۳۹..... سنبل افتد
- ۴۱..... آستانهٔ عشق
- ۴۴..... بازار گل
- ۴۶..... ترانهٔ زن
- ۴۸..... در وصف زن
- ۵۰..... ترانهٔ صلح
- ۵۲..... ترانهٔ کودک
- ۵۴..... چراغ من
- ۵۶..... در توصیف ماه مبارک رمضان
- ۶۲..... قربان شما
- ۶۵..... یا ذوالحلال،
- ۶۷..... دختر همسایه‌ها
- ۷۰..... لاف و قاف

- ۷۲..... اؤزبیکچه شعرلر
- ۷۴..... محمد (ص) نعتی
- ۸۰..... آزاد اېمیش
- ۸۴..... عید قربان
- ۸۶..... قالیشمس
- ۸۷..... کېلدى خرام ایلب بهار
- ۸۹..... دهقانیمیز
- ۹۰..... جهان اؤرتیر
- ۹۱..... انتخاب ایلب
- ۹۳..... قربانلر اېکن
- ۹۵..... مرحوم سیدمجیدخان وفاتی مناسبتی بیلن مرثیه
- ۹۸..... اُستاد متین تعزیتیده
- ۹۹..... اېسکی دیاریم
- ۱۰۲..... زنده گی نامه

شعر اوزومزاری و سیدمحمد آصف خان آصف شعرلری حقیده بیر شینگیل سؤز

عایله میز اوزون زمانلر مکتب و مدرسه سی بؤلمه گن قیشلاقده
یشب، بیز هم اوشه شهردن اوزاق توشگن قریه ده توغیلیب
اولغه یکنیمیزگه قره مسدن، آته-آنه، قرینداش و یقینلریمیزنینگ
کؤیچیلگی معلوم درجه ده سواد، اؤقیش-یازیش نعمتیدن بهره مند
بؤلگن. اویمیمزده تورلی موضوع لرده یازیلگن اؤزبیکچه و فارسچه
کتابلر بار ایدی. اولر چهار کتاب، مسلک المتقین، ثبات العاجزین
کبی دینی موضوعلرده گی کتابلر؛ خواجه حافظ، سعدي شیرازی،
ابن یمین فریومدی، میرزا بیدل، نوایی، فضولی، بابا رحیم مشرب
کبی فارس و اؤزبیک ممتاز شاعرلری نینگ قؤلیازمه یاکه تاش
باسمه دېوانلری، تورلی بیاضلر، احتم صحابه، امیر مصیب غازی،
امیر حمزه، لیلی و مجنون، یوسف و زلیخا، زین العرب، قهرمان
قاتل، رستم نامه، گل و صنوبر، طاهر و زهره، بابا روشن کبی خلق
کتابلریدن عبارت بؤلگن. بیز، رسمی مکتب گه باریشدن آلدین
تؤرت-بېش یاشدن باشلب هفتیک (قاعده بغدادی) و قرآن
کریم، چهار کتاب دن درس آلدیک. مېن، قاعده بغدادی و قرآن
کریم نینگ سونگگی جزویده گی کیچیک سوره لر نی اوز ایچیگه آلگن
«هفت یک» نی، خانچهارباغ قیشلاغیده خالم نینگ قیزی رحمتلی

رحیمه بی بی و اولرنینگ عمر یولداشی بولگن خاله‌بچه‌م مرحوم سیدفاضل خاندن درس آلیب، کبیین قرآن درس‌لری دوامینی اېسه بویوک تاغم قیزلری رحمتلی انور بی بی یانلریده اوقیگنمن. بولردن کبیین «چهار کتاب» و یوقاریده اسملری تیلگه آلینگن تورکی و فارسی شاعرلرنینگ سیلنگن شعرلری اوقیتیلردی، بو کتابلرنی اېسه اوز اویمیزده رحمتلی والدهم آلدلریده اوقیب بیتیرگنمن. او یاشلرده، طبیعی که مذکور شعرلرنینگ معناسینی توشونیشدن اوزاق اېدیک، اونی حتّا ملالریمیزنینگ اوزلری هم بیلمسدی، اما کوزیمیز خط و یازوو بیلن تنیشیب، جمله‌لرنی و بیتلرنی اوقیب آلیش مهارتینی آشیریشده بو کبی درس‌لرنینگ رولی کتّه و مهم بؤلگنی شهبه‌سیز، البته. کبیین مکتبگه باریب رسمی اوقیشگه کیرگنده بونینگ فایده‌سینی انیقراق توشونیب بیتدیک.

شوندهی قیلیب، هنوز عایله محیطیده اېکنمیز، بیزده کتاب اوقیش و شعر یادلش و زمزمه قیلیشگه قیزقیش باله‌لیگیمیزدن پیدا بولدی و کبیینچه‌لیک شعر آیتیش و یازیش استعدادی هم اویغاندی.

منه، شو عایلوی تربیت و اوندن سؤنگ تعلیم آلیش ییللری شعر یازیش ملکه‌سی هم عایله‌میز باله‌لریده رواج‌لنیب باردی. مېندن کبیین ایگی اینیم - سیدمحمد آصف خان آصف و سیدمحمد سیران - اوز سویه‌لریگه موافق شعر یازیشگه کیریشدیله. بیراق اولردن انچه آلدین عمکی زادم سیدسراج‌الدین قانع بو یؤلگه قدم قویگن اېدی؛ او معین درجه‌ده اوزینی رواج‌لنتیردی و ایزچیللیک بیلن بو یؤلنی دوام اېتتیریب کېلماقده. اوشبو تۆپلم اینیم سیدمحمد آصف خان‌نینگ فارس و اوزبیک تیللریده یازگن شعرلریدن تشکیل تاپگن. او شمسی هجری ۶۰- ییللرده لیسه‌نی بیتیرگندن کبیین کؤنگیللی روشده حرپی خدمتگه

کیریب، اوشه قیین و خوفلی شرایطده بیراق آستی وظیفه‌سینی بجردی. اوشه دور حکومتی‌نینگ قبول ایتگن قراریگه کوره، عسکرلیک خدمتینی بیتیرگن لیسه فارغلی بیلیم یورتیده ایسته‌گن فاکولته‌لرینی تنلب تحصیلگه کیریشلری ممکن ابدی، شونینگ اوچون اوکم سیدمحمد آصف خان کبله‌جگی مادّی جهتدن فایده‌لی بؤلگن طب فاکولته‌سیده هم تحصیل آلیشگه کیریش امکانی و فرصتیگه اېگه ابدی. بیراق او اؤز آنه تیلی و مدنیتینی سېوگنلیگی باعث کابل بیلیم یورتی تیل و ادبیات فاکولته‌سیده ینگی آچیلیب فعالیت یوریته باشله‌گن اؤزبیک تیلی و ادبیاتی بؤلیمینی تنله‌دی و عالی تحصیلاتینی اوشبو بؤلیمده آلدی؛ اونی بیتیرگندن کبیین اؤقیتو و وچیلیک وظیفه‌سیگه کیردی؛ اوندن آلدین بیر نېچه ییل کابلده، معارف وزیرلیگی‌نینگ ایشگه قبول قیلیش (استخدام) باشقروویده وظیفه بجرگن ابدی؛ کبیین اوز آنه دیاری اندخوی‌گه کبلیب یرلشدی و اوشبو شهر مکتبلری و معلم تربیه‌لاوچی مؤسسسه‌سیده اؤقیتو و وچی صفتیده حاضرگچه اؤز قوتلوق کسبینی دوام ایتتیریب کبلماقده.

سیدمحمد آصف خان یاشلیکدن ادبی ذوقگه اېگه بؤلیب، او تورلی حادثه-واقعه‌لرگه دایر اؤز جس-تویغولری، انسان، جامعه و حیات حقیده‌گی فکرلری و اؤزی‌نینگ کؤپ ییللیک تجربه‌لرینی منظوم شکلده بیان ایتیشگه حرکت قیلگن. اونینگ تورلی ژانلرده یازگن شعرلری کؤپ جهتدن قانیرلی، روان، معلوم درجده فصاحتگه اېگه‌دیر. اونینگ شعرلری شکل و مضمون جهتدن خیلمه-خیل، البته. اوشبو دفترگه کیریتیلگن شعرلر ایچیده غزل، مثنوی، قطعه، قصیده، مخمس، مسدس و ترجیع بند کبی ژانلرگه عاید شعرلرینی اوچره‌تیش ممکن.

سیدمحمد آصف خان‌نینگ شعرلری مضمونی حقیده سؤز یوریتماقچی بؤلسک، دینی موضوعلردن تارتیب، غنایی، اخلاقی،

تربیتی و حتّا سیاسی مسأله‌لر هم اولرده اؤز عکسینی تاپگن و قطار شعرلری مکتب، معلم و شاگردلر حیاتیگه بغیشلنگن و اولرده شاعرنینگ حیاتی و اؤقیتووچیلیک تجربه‌لری بیان ایتیلگن. هم فارسی همده اؤزبکچه شعرلر عروض نینگ تورلی وزنلریده ایتیلگن و اولر، ایتیپ اؤتگنیمیزدبک، ادبی ژانر جهندن هم تورلی خیل و رنگارنگ.

قیسقه قیلیب آیتگنده، بولر بیر معلم، بیر معارف خادمی نینگ اوچ- اوچ یریم اؤن ییللیک مابینیده کسب ایتگن و اؤزی یشه‌گن حیاتی تجربه‌لری نینگ انعکاسی و منظوم بیانیدیر. منه، شاعر اؤزی نینگ فارسچه شعرلریدن بیریده معلم و اؤقیتووچی حقیده بونده‌ی فکر بیان ایتهدی:

دریای دلش جوش زند لعل برارد،
دُرهای معانی زد دلش سهل برآرد،
دانش به دل جمله دهد جهل برآرد،
اولاد وطن راز ادب اهل برآرد،
پاینده همیشه اختر تابان معلم،
تابنده بود مشعل رخشان معلم.

ابسله‌تیب اؤتیش لازم که تورلی سبیلرگه کؤره، بوندن آلدین سیدمحمد آصف خان شعرلریدن بیرار تۆپلم نشر ایتیشگه فرصت و امکان میسر بؤلمه‌گن و اونینگ منظومه‌لری اندخوی معارفیده نشر ایتیلهدیگن فصلنامه‌دن تشقیری دوری نشریه‌لرده هم آز چاپ ایتیلگن، دبمک اونینگ یازگن شعرلری کتابخوانلر اوچون آچیلمه‌گن بیر دفتر صفتیده موجودیتیکه دوام ایتتیریب کپلردی. قؤلینگیزده‌گی دفتر شاعرنینگ بیر نچه ییل جریانیده ایجاد ایتگن شعرلریدن بیر گلدسته صفتیده ایلک بار قدرلی ادب‌سپور و شعر دوستلرنینگ اعتبارلریگه حواله ایتیلماقده. شو سبیدن مهن اونی «آچیلمه‌گن دفتر» دب اته‌دیم.

آچیلمه‌گن دفتر (دفتر ناگشوده) / سیدمحمد آصف

اوشبو آچیلمه‌گن دفتر نینگ اېندی چیرایی صحافت و طباعتي زینتلیر بیلن بېزه نېب نشر اېتیلیب، شعر سبورلر و ادبیات شیدالری مطالعه سیگه یېتیب باریشینی آرزو قیله‌من، مهربان و سېویملی اینیم سیدمحمد آصف خان آصف‌گه اېسه ساغلام و بختیار حیات، سعادتلی اوزاق عمر، مسلکی، ادبی و شخصی حیاتیده اولکن موفقیتلر تیلب قاله‌من.

سیدمحمد عالم لیب

انقره، ترکیه،

۱۴۰۱-ییل ۶ قوس/آذر (میلادی ۲۰۲۲-ییل ۲۷ نوامبر)

ابسه لیک

«آچیلمه گن دفتر» شعرلری شاعری حقیده ایگی آغیز سؤز

بو دفتر شعرلری توغریسیده حرمتلی استادیمیز دکتور لیبب بیر تقریظ آرقلی هر تامانلمه معلومات بېرگنلر؛ مېن ابسه بو یېرده سیز عزیز کتابخوانلرگه بو تۆپلم نینگ شاعری حقیده اؤز ابسه لیک لریمدن آز گینه معلومات بېریشنی ایسته دیم.

استاد لیبب ایتگنلریدېک، اویمیز مدنیت مرکزلی و شهردن اوزاق توشگن قیشلاقده بۆلسه هم، عایله میز اعضالری نینگ کوچیلگی سواد و بیلیم نعمتیدن بهره مند ابدیلر: (مېن، استاد لیبب و بو تۆپلم مؤلفی عمکزاده میز سیدمحمد آصف آصف) همه میز بیر حویلیده یشردیک.

کوندوزلری هر کیم اؤز ایشی بیلن مشغول بۆلسه ده، کچه تاماندن بیر اویده تۆپله نیب حاضرگی زمان صوتی و تصویری اوسکونه لر بۆلمگنی باعث، قسه لر و کتابخوانلیکلرگه بیرگه قولاق توتردیک. اویمیزده قسه کتابلر، جمله دن: امیرحمزه صاحبقران، امیر مصیب غازی، قهرمان قاتل، پهلوان احمد زمچی، قصص الانبیا، نادرالمعراج، بابا روشن و باشقه شولرگه اوخشش کتابلر اوقیلردی و ییز باله لر ابسه قونت بیلن قولاق سالیب، ابشیتردیک.

اینقیسه اوزیم کؤپ کیچک یاشیمدن باشلب کتاب ایشیتیشگه قیزیر ابدیم، حتا شوندهی وقتلر هم بؤلگن که کبچه کؤپ اوغاق اؤلتیرگنیم اوچون، کتاب ایشیتیب تورگن چاغیمده اویقوگه کبیب قالدیم. کبیین مبنی اکم یا آپم کؤتریب اؤز یاته دیگن اویمیزگه آلیب باردی.

کبیینچه لیک سواد اؤرگنیش اوچون خانگی ملاگه کیردیک، البته. اؤشه وقتلر بیزنینگ حولیمیزده رحمتلی ینگم (استاد لیبیننگ آنه لری) ملا بچه اوقیتردیلر که مبن و بو تۆپلم شاعری استاد آصف خان هم اؤشه ملا بچه لر قطاریدن سنه لردیک. مبنینگ یاشیم استاد آصف خان دن اوچ-تورت ییل کیچیک بۆلسه هم، ایکاویمیز سبقداش ابدیک و بعضاً اولر شاقه ایشلرگه کببتگی اوچون، سبقده اولردن آله توشردیم.

کبیین رسمی مکتبگه باردیک، بیر ییل ایکاویمیز هم کؤنگیلی شکلده بیر ییل نارسمی (سامع) صفتیده تعلیم آلدیک، بیر ییلدن کبیین اؤشه زمان مفتشی کبلگن چاغده رحمتلی عمکیم (استاد لیبیننگ آنه لری) ایکیمیزی هم رسمی شکلده مکتبگه کیرتیدیلر؛ بیراق مبنینگ یاشیم کیچیک بؤلگن سببلی، مبنی بیر صنف کبیین قویگن ابدی. مبن اېسه اولردن بیر ییل ایزده قالب سیدمحمدخان بیلن صنفداش بۆلدیم.

باشلنغیچ مکتبیمیزدن هم بیزده جوده کؤپ خاطرلر بار. اگر اولرنینگ همه سینی یازه دیگن بۆلسک، بو یازووگه سیغمه یدی. اولردن بیریبی هم اؤشه وقتلر ایریم صنفلر ارا اؤتکزله دیگن مشاعرلر ابدی. مشاعرلرده دایما باشقه صنفلرنی مغلوب اېتردیک.

بیز (مېن، سیدآصف خان و سید محمودخان) مکتب اوقی یاتگن پیتلریمیزده همیشه شعر و ادبگه قیزیقردیک، مېن اېسه بو یولنی قونت بیلن ایزلب تورگنیم اوچون بولردن آلدینراق شعر یازیشگه باشلهدیم و بو ایگی ایناغه لریم اېسه کببینراق بو یولگه کیریشدیلم. کببین مېن و سیدمحمود خان سیران بیر تخنیکي بورسیه آرقه لی مزار شریف شهریده گی «نفت و گاز تخنیکم» مسلکي مکتبگه باردیک و استاد آصف خان اېسه اندخوی ابومسلم لیسه سیگه شامل بولیب قالدیلر.

کببینچه لیک ناقوله ی شرایط و عایلوی قیینچیلک سببلی سیدمحمودخان قیته باشدن اندخوی ابومسلم لیسه سیگه قیتدی و مېن اېسه مزار شریف تخنیکمیده قالدیم. بیراق ادبی فعالیتلریمنی خصوصی شکلده دوام اېتتیردیم.

استاد آصف خان اېسه اوز ذوقلریگه ماس بولیمده تحصیلریگه دوام اېتتیریب، اولکه اولادی اوچون خدمتگه باشلهدیلم. منه، بوگونلر اولر اوز تنله گن بولیملریده گی رسمی خدمت هم توگه دی، یعنی اولکه فرزندلرینی تربیه لیش ایشلری نینگ رسمی دوری اداگه یبتدی؛ بیراق منه بو یازگن اثرلریده اوتکن تورت اون ییللیک خدمتلی توغریسده، کینگ کولمده معلومات بېرگنلر، بو اثر مطالعه سی بیلیم و ادب ذوقمندلریگه آسیغ سیز اېمس دېب اویله یمن.

بو یېرده بیر سؤزنی آیتیشنی ضرور بیله من که بیزلر نینگ همه میزگه سواد اؤرگنیشگه مشوق بولگن بیرینچیدن عایله (آته - آنه) لریمیز، شعر و ادب یولیده رهنما و یېتکچی بولگن کیشی کتّه ایناغه میز حرمتلی استاد پوهنوال دکتور سیدمحمدعالم لیب

آچیلمه‌گن دفتر (دفتر ناگشوده) / سیدمحمدآصف آصف

دیرلر؛ رحمتلی آته-آنه‌لریمیزنینگ روحلری شاد و مأوالری اوچماقدن بؤلسین، و اولوغوار اکه‌میز استاد لیبب‌گه اېسه تېنگری تعالی تابوغیدن اوزون یاش و ساغلام باش آرزو قیلمه‌من. الهیم اولرنینگ سایه‌لرینی باشیمیزدن کم قیلمه‌سین!

سوزیم‌نینگ سونگیده، استاد آصف خان‌نینگ «آچیلمه‌گن دفتر» ی چاپ بؤلشینی بیرینچیدن شخصاً اوزلریگه، عزیز فرزندلری جینلریم سیداسرار جان شاهرخ و سیدهارون جان شاهرخ‌گه، ایگینچیدن، بو آچیلمه‌گن دفترنی آچیب بېرگن و اونگه محررلیگ قیلگن اولوغوار استادیمیز دکتور لیبب‌گه و قاله بېرسه، شعرسېور و شاعر پرور عایله‌میزگه چین کونگیلدن قوتلوق بؤلسین دېب، مهربان اکه‌میز استاد سیدمحمد آصف خان‌گه جان ساغلیق و ادبی فعالیتلریگه اونیم و آمدلر تیلب قاله‌من.

حرمت بیلن

مسلك فهم ماستر سیدسراج‌الدین قانع

شبرغان، ۱۴۰۳- ییل ۳ جوزا

شعرهای فارسی دری

بسم الله الرحمن الرحيم
است صفات تو رحيم و كريم

حالت تو نيست تغيرپذير،
گشته به فرمان تو بالا و زير.

بسته ملايك به عبادات صف،
بنده گيت است بر ايشان شرف.

بهر بني آدم خاكي وجود،
سر به زمين به كه نهد بر سجود.

نوع بشر را ز چه ربّ جهان،
خلق نموده؟ - ز پی امتحان.

بنده که شد خَلق ز یک مشت خاک،
نزد خدا کی بود از عیب پاک.

از کرم توست که این چشم و گوش،
راست نگر گشت و نصیحت نیوش.

قلب پر از مهر و محبت ببخش،
بر دلش از فضل، تو زینت ببخش.

تا که ثناخوان تو گردد زبان،
از همه سختی و عنا و ارهان.

«آصف» عاصی که خطاکار توست،
چشم امیدش سوی دربار توست.

آموزگاران را سلام!

فکرت و اندیشهٔ باریک‌بینان را سلام!
عزت نفس و غرور پاک‌دینان را سلام!

انجمن افروز محفل‌ها شده مانند شمع،
خصلت پروانه‌وار اهل عرفان را سلام!

نازم این تدبیرکار حامیان معرفت،
عاشق علم و ادب آینده‌سازان را سلام!

کشت زار علم و فن شاداب گردد دم به دم،
حبّذا بر برزگر، هم خوشه چینان را سلام!

شد بهار و بلبلان آورد رو بر بوستان،
عندلیبان چمن، این نغمه خوانان را سلام!

کشتی آمال ما بر ساحل دانش رسید،
زحمت لیل و نهار ناخدایان را سلام!

در دبستان ادب خوان کرم گسترده اند،
میهمانان عزیز و میزبانان را سلام!

آن که در راه وطن از سرگذشت و جان سپرد،
روح پاک و خون سرخ قهرمانان را سلام!

می چکد از دیده خونین اشک اگر یادش کنم،
این دل پردرد و هم یاد شهیدان را سلام!

عاقبت این قافله روزی به منزل می‌رسد،
قافله سالار علم و ساریبانان را سلام!

هر که او حرفی به من آموخت، استاد من است،
گوید «آصف» هر یک از آموزگاران را سلام!

در ستایش معلّم

معلّم مایهٔ فخر و سعادت بهر انسان است،
ضیابخش دل هر مؤمنی، خورشید ایمان است.

دهد درس ادب آموزگار اطفال مکتب را،
که او دانش‌ور و فاضل، ادیب و هم سخن‌دان است.

دگر باب سخن وا کرده می‌گوید به شاگردان:
بیا، در کسب دانش کوش، کاین بر جهل درمان است.

چو کردی کسب علم، آن‌گه بَوَد لازم عمل کردن،
که علم بی‌عمل مانند جسم فاقد جان است،

خوشا بر حال استادی، بُوَد حَبّ الوطن درسش،
که گوید راه حفظ خاک، کسب علم و عرفان است.

ارسطو بود و فارابی، چو دُرّ تاج استادان،
جهان نازد به نام ابن سینا، برتر انسان است.

ستایش بر سنایی، رحمت حق باد بر عطار،
از آن پس مولوی هم پیشوای اهل عرفان است.

سخن از رودکی و عنصری و فرخی گویم،
که «شروانی» به ملک شعر، الحق خان و خاقان است،

روان پاک جامی و نظامی، خسرو و فانی،
همیشه شاد بادا، خمسه‌هاشان فخر دوران است.

نمود انشای قوتادغو بیلک خاص حاجب آن یوسف،
که حامی بهر او تبغاچ بُغراخان سلطان است.

به ترویج زبان تُرکی آن کو سخت کوشیده،
بُوَد محمود، اثر او را لغات التُّرک دیوان است.

بخوان یوگنای و آثار احمدیوسف اندخودی،
حقیقت ارمغانی، حکمت و تفسیر قرآن است.

نوایی را کتابی نغز در اوزان اشعار است،
بخوانش نام آن مشهور بر میزان الاوزان است.

اگر از بایقرا و بابر و لطفی کنم یادی،
به عدل و علم و عرفان درخور صد عزّت و شان است.

چه معنی‌های زیبا در سخن زیب‌النسا پرورد،
که دانادخت اورنگ زیب عالم‌گیر سلطان است.

بدین عجزی که دارم وصف بیدل کی توانم گفت،
به توصیف کمالاتش مرا کی حد و امکان است؟

ز راه غالب و اقبال کردن طیّ منزل‌ها،
سپس بر قلزم اندیشه‌اش ره‌جُستن آسان است.

درخشان دورهٔ تاریخ هشت‌خانیان بنگر،
که علم و شعر را حامی سیدسبحان‌قلی‌خان است.

ز گفتار امیر و نادره شهد و شکر ریزد،
که این زوجین شاعر، شاه و شه‌بانوی قوقان است.

درخشیدند خوش در دور ما هم جلوه و قربت،
ستایش را گزین آثار شان همواره شایان است.

ستودن کی تواند هر یکی را خامهٔ «آصف»،
بدان حدّی که شایان مقام این بزرگان است.

ترانه دانش

ما تشنه‌گان قطره دریای دانشیم،
محتاج علم و عاشق و شیدای دانشیم.
دل‌بسته‌گان معرفت و دانش و کمال،
در آرزوی علم و تمنا‌ی دانشیم،
ما تشنه‌گان قطره دریای دانشیم،
محتاج علم و عاشق و شیدای دانشیم.

بگذشت روز تیره و تاریک ظلم و جهل،
شادیم، سرسپرده به سودای دانشیم،
ما سر بر آستانه دانش نهاده ایم،
افتاده روز و شب همه در پای دانشیم.
ما تشنه‌گان قطره دریای دانشیم.
محتاج علم و عاشق و شیدای دانشیم.

آموزد اوستاد به ما حرف حرف علم،
چون مبتدی به کسب الف‌بای دانشیم.
«آصف»، سپرد در کف ما دفتر و قلم،
ما بلبل معارف و گل‌های دانشیم.
ما تشنه‌گان قطره دریای دانشیم.
محتاج علم و عاشق و شیدای دانشیم.

خطاب به شاگردان

شما ای نخل‌های باغ دانش،
نوشتن را بیاموزید و خوانش.

که علم آموختن بر مرد و زن فرض،
نموده دین ما، این فرض هم قرض.

جوانان وطن باید شب و روز،
به کسب علم اگر گردید پیروز.

به میهن خدمت شایان توانید،
وطن را کردن آبادان توانید.

شما، ای نور هر دو دیده‌ ما،
جوانان ادب‌ورزیده‌ ما.

چرا خاموش در هر گوشه باشید،
غضنفروار اندر بیشه باشید.

بیا با فکر نو، اندیشه‌ نو،
بیاموزیم کار و پیشه‌ نو.

نخست از هر چه ما خود را شناسیم،
سپس هر خوب و هم بد را شناسیم.

خدا چون عقل و هوشی داده بر تو،
چه زیبا چشم و گوش‌ی داده بر تو.

بین، انسان کدامین جا رسیده،
به بام زهره و کیوان دویده.

بین، خلق جهان را فکر چبُود،
چه نوع اندیشه او را، ذکر چبُود؟

چرا، ای جان، چنین افتاده باشیم،
به پای غیر سر بنهاده باشیم.

نگر، این دور، عصر کمپیوتر،
بُود دَور و زمان ریل و موتر.

بگویم کمپیوتر چیست، ای جان!
کند او کار مثل مغز انسان.

کند آگه تو را از هر وقایع،
ز تکنالوژی و علم و بدایع.

و این از فیض انترنیت باشد،
به سرعت کار او چون جیت باشد.

که آن سامانه عالم بشمول است،
میسر بر جوان و هم کهول است.

جوانان را سزد تا یاد گیرند،
در این ره ره‌نما استاد گیرند.

شوند از فیض او صاحب کمالات،
زیند آسوده، خاطر جمع حالات.

ز شاگردان امید «آصف» این است،
که کسب علم و دانش حکم دین است.

خوش گوار است

ببین، خرم هوای خوش گوار است،
ز صنع قدرت پروردگار است.

دگر دشت و دمن یک سر گلستان،
نسیم آلوده مشّت تار است.

ثناخوان چمن شد عندلیبان،
به گوش خفته گان نیکو شعار است.

بگوید تا به گی این خواب غفلت،
نه وقت خواب و نی وقت خمار است.

سحرخیزی ز مرغان باید آموخت،
که هر یک قاصد و پیک بهار است.

به شب شبنم به برگ گل بریزد،
که آن اشک یتیم داغ‌دار است.

نگر، این موج سرخ لاله از چی‌ست؟
ز خون آن شهیدان یادگار است.

دریده گل گریبان تا به دامن،
چرا که عاشقانش صد هزار است.

ولی با این همه عشاق، عمرش،
بود کوتاه، جهان ناپایدار است.

گل نرگس برند از باغ هر صبح،
که او را رنگ پاییزی شعار است.

چرا مرغ چمن از عشق گل‌ها،
بنالد تا سحرگه، بی‌قرار است.

به دل او راست عشق گل و هم خوف،
که معشوقش به زودی ره‌سپار است.

حقیقی عشق را پروانه داند،
در این ره مردنش صد افتخار است.

ببین پروانه‌های بال‌رنگین،
که با ازهار در بوس و کنار است.

بسی پروانه‌گان در گرد یک شمع،
ز جان بگذشته چون هیمه‌ی شرار است.

ز برگ سبز، شاخ هر درختی،
هزاران راز معنا آشکار است.

مخسپ «آصف» تو هم در خواب غفلت،
که اکنون رحمت حق بی‌شمار است.

نظم در کار معلم

معلم را به تدریس ارباب است،
همه آموزشش درس حیات است.

چنان زبید گه تدریس کردن،
مجسم درس چون تندیس کردن.

پلان درس را در وقت لازم،
کند تطبیق هم گام و ملازم.

به شاگردان کند برخورد نیکو،
بود عادل همیشه چون ترازو.

معلم را بود این چند عادت،
یکی زان نظم را کردن رعایت.

مبایلیش گُل و یا در لرزه باشد،
و گرنه هر کلامش هرزه باشد.

اگر حاکم به نظم و دسیپلین است،
فضا از بهر درسش به‌ترین است.

بُود لازم به نظم آوردن صنف،
به آموزش مهتیا کردن صنف.

چنین گر در مکاتب نظم باشد،
محلّ درس به از بزم باشد.

تو نظم اندر نظام شمس بنگر،
که افکنده‌ست سیارات لنگر.

بین، هر صبح مهرِ عالم‌افروز،
نماید چهره و شب را کند روز.

منور می‌کند روی جهان را،
بیاراید زمین و آسمان را.

به اجزای طبیعت نور بخشد،
به هر نزدیک و هم بر دور بخشد.

معلم هم به‌سان نور باشد،
ز دامان جهالت دور باشد.

دربارهٔ تدریس عنعنوی و آموزش

نگر بر کهنه‌تدریس مروج،
که در آموختن شد به‌ترین مج.

معلم می‌دهد دانش به شاگرد،
که بنشینند شاگردان همه گرد.

نشسته جمله شاگردان شنیده،
نباشد هیچ شاگرد آرمیده.

دوتا شاگرد یک سو، دو دگر سو،
معلم در میانش آفرین گو.

نه تنها از معلم یاد گیرند،
که از هم نیز دایم یاد گیرند.

فعالیت کند چون حضّ ذهنی،
کند با کوشش تن نیز رهنی.

منظم جمله آرام و نه خسته،
گهی استاده و گاهی نشسته.

دروس از روی فهرست کتاب است،
نیاز آماده‌گی در آن حساب است.

سؤالات زیادی چیز پرسند،
چه‌طور است و چرا را نیز پرسند.

عجب درسی به شاگردان لایق،
که از آن درس شد شاگرد، فایق.

بیا «آصف» تو این‌جا داوری کن،
تو با شاگرد درست محوری کن.

فعالیت نگر بر چند قسم است،
نویسم هر کدامش را چه اسم است:

نخستینش بود لفظ شفاهی،
نویسد دومی از خود دفاعی.

سوم آموزگاری با مواد است،
ره آموزش هر پی‌سواد است.

دگر شده

بنگر که این جهان همه کارش دگر شده،
آتش فگنده بر همه جا پرشر شده.

سوزد میانه خشک و تر برگ و بارها،
با دود بی‌شراره به مانند پر شده.

بنگر که بی‌نوا و یتیم اند خوار و زار
از ظلم این زمانه همه دریده شده.

رخ داده بر سپهر دمی انقلاب شمس،
دریا و خشک‌ها همه زیر و زبر شده.

افتاده اختلال به نیروی جاذبه،
بین ستاره‌گان ز همین رو تکر شده.

نی نی فتاده بر سرش یک کتله اتوم،
از این سبب تمام بشر کور و کر شده.

گلگون شده‌ست دشت و گه از موج‌های خون
فریاد خلق تا به سماوات بر شده.

توفان سرخ خاسته از کوه قیرگون
طیر ازفضا فتاده و با خونش تر شده.

آهو فتاده در دم صیّاد بر زمین،
قلبش ستاده ناگه و لخت جگر شده.

ترکیده میغ روی سما هرطرف روان،
بر روی میغ قطره باران سپر شده.

از دست فتنه شور به روی زمین فتاد،
در وهم و وحشت این همه جان در خطر شده.

برگشته یا دیانت افراد این جهان،
افعال جمله‌گی نگر از بد بتر شده.

«آصف» نمی‌رهی تو از این رستخیز عام
چون این قیام بر همه‌گان پراثر شده.

سریاز ما

ای دلاور صف‌شکن هم قهرمان سریاز ما،
از فیوض خدمتت گردد بلند آواز ما.

دشمن خاک وطن را می‌گشی تواز وطن،
زنده باد ای مهربان دل‌سوز مهمان‌ساز ما.

بر تو می‌نازد همیشه مردم این مرزو بوم،
مرغ وحشی را نمایی ای بلند پرواز ما.

لرزه می‌افتد به جان کرگس و قاز و کلنگ،
گر ببیند پنجه و منقار تو شه‌باز ما.

پنجه‌ات را باز کن یک‌بار جغدان را بگیر،
پر بزن اندر هوا ای طایر ممتاز ما.

یک نظر اندر قفا کن، دام رنگارنگ بین،
غفلتی کی سرزند، عاقل بود استاذ ما.

تا نصیب جمله گردد افتخار جاودان،
دم‌به‌دم «آصف» بکوشد، هم سخن پرداز ما.

سرنوشت

سرنوشتت را توان از سر نوشت،
گر شوند انگشت‌هایت هم سرشت

اتحاد مشت‌ها فولاد گون،
بر اساس زنده گی باشد ستون.

این جوانان هر یکی چون قطره اند،
در اصالت هم‌چو گوهر ستره اند.

بی غش و پاکیزه و روشن گر اند،
تیغ پولادین صفت باجوهر اند.

در مصاف رزم باید کارگیر،
نونهال تازه باید بارگیر.

هر زمانی قطره‌های بی حساب،
چون یکی گردند، می باشند آب.

آب‌ها از هم دلی جویی شوند،
ره‌سپار هر فراسویی شوند.

اتحاد جوی‌ها دریا شود،
موج هم از عمق او پیدا شود.

راه جوید سیل‌های موج زن،
هم‌چو طوفان بزرگ کوه‌کن.

هر چه سد واقع شود او می‌برد،
سیل آسا از سرگه می‌پرد.

تا رسد هر جا که سیرابش کند،
دشت اگر خشک است، شادابش کند.

گل بروید سربه‌سر در کوه و دشت،
دشت‌های تشنه‌گر سیراب گشت.

شوره‌زاری را گلستان می‌کند،
از بیابان باغ و بوستان می‌کند.

سازگاری گر کند چرخ زمان،
خاک بی‌مقدار را زر می‌توان.

همّت نسل جوانان را نگر،
می‌گشد از قلب گه‌ها سیم و زر.

می‌کند از خاک و ناموسش دفاع،
هر که او باشد توان‌مند و شجاع.

از نعیم خود حمایت می‌کند،
جان‌فشانی‌ها نهایت می‌کند.

شکایت از روزگار

رنجانده این جهالت هر روز و شب مرا،
رانده چنین ز مکتبِ علم و ادب مرا.

افتاده بر خیال من انواع شور و شر،
پیچانده بر طناب خود هر گونه تب مرا.

دزدیده این جهان رز ادراک فطرتم،
بیگانه کرده است ز نام و نسب مرا.

بودم روان به کشتی بحر تفگری،
باد هوا براند دریغا عقب مرا.

افزوده شد خطای دل از کار چرخ دون،
طغیان گشد به ورطهٔ قهر و غضب مرا.

در کوی دوست رحل اقامت فکنده ام،
انداخته به دام دو زلفش عجب مرا.

«آصف» ز راه عشق عقب گرد گی کند،
این راه را چه خوب گشوده‌ست رب مرا.

در وصف لیسۀ یولدوز اندخوی

شمس و قمر یولدوز

بۆد باب فضیلت، مخزن علم و هنر یولدوز،
بۆد گنجینه معنی و کان سیم و زر یولدوز.

چمن زاری ز موج گل، بهشت عدن را ماند،
ز هر نخل برومندش دهد شیرین ثمر یولدوز.

ز فیض علم و دانش بهره می جویند شاگردان،
به دل‌ها حرف حرفش گشته چون نقش حجر یولدوز.

ز هر سو خوشه‌چینان ادب در کشت‌زار او،
همی‌چینند دُرّ معنی و شد کان زر یولدوز.

چو هر حُسن کلامش جلوۀ یوسف‌نما دارد،
ز دانش حلّه پوشیده‌ست بر تن زیب و فر یولدوز.

نمای نقش‌هایش بر نگارستان چین مآند،
دو صد پیر مغان دارد همه زرّین کمر یولدوز.

چو در تعلیم و تحصیلش به جان و دل همی‌کوشد،
ندارد لحظه‌ی غفلت که در شام و سحر یولدوز.

همه روشن‌ضمیران، مه‌جبینان چو انجم‌را،
کند در آسمان معرفت شمس و قمر یولدوز.

بگو صد مرحبا، «آصف» به شاگردان این مکتب،
دهد درس علوم از شرح جامی، مختصر یولدوز.

ترانهٔ معلّم

بشنو سخن از لعل سخن‌دان معلّم،
پرگل بوّد از علم، گلستان معلّم،
درسی تو بیاموز ز عرفان معلّم،
یک عمر همه باش ثناخوان معلّم،
پاینده همیشه اختر تابان معلّم،
تابنده بوّد مشعل رخشان معلّم.

او درس صداقت دهد اولاد وطن را،
تعلیم دهد بهر تو آیین سخن را،
فهمانده به ما فایدهٔ دانش و فن را،
تا زنده کند دورهٔ تاریخ کهن را،
پاینده همیشه اختر تابان معلّم،
تابنده بوّد مشعل رخشان معلّم.

دریا ی دلش جوش زند لعل برآرد،
دُرهای معانی ز دلش سهل برآرد،
دانش به دل جمله دهد، جهل برآرد،
اولاد وطن را ز ادب اهل برآرد،
پاینده همیشه اختر تابان معلّم،
تابنده بود مشعل رخشان معلّم.

اولاد معارف همه فرزند وی استند،
از سیم و زر ارزنده همه پند وی استند،
گل‌های معانی همه لب‌خند وی استند
مانندۀ «آصف» همه در بند وی استند
پاینده همیشه اختر تابان معلّم،
تابنده بود مشعل رخشان معلّم.

ماه خجسته

ماه صوم آمد، نماز و روزه برپا می‌شود،
قلب‌های مؤمن از طاعت مصفا می‌شود.

مؤمنان را واجب آید روزه و فطر و زکات،
زاهدان را کنج مسجد مسند و جا می‌شود.

نور می‌بارد دمام بر سر ارض از سما،
ذره جود و سخا بر عرش بالا می‌شود.

هر کسی کو یافت لیل قدر در ماه صیام
صاحب اجر و ثواب هر دو دنیا می‌شود.

باز می‌گردد در جنت به روی مؤمنان،
آب کوثر از برای شان طهورا می‌شود.

چشمه خضر آب خواهد داد بهر سبزه‌ها،
هم نسیم صبح انفاس مسیحا می‌شود.

«آصف» از دل اندرین مه بهر کار خیر کوش،
پنجه و ناخن بجنبند، صد گره وا می‌شود.

در خیال دیار

سحرگاهان نسیمی گر وزد از کوی اندخویم،
ز قلبم آتشی خیزد به یاد هر سر کویم.

به هر سو بنگری این جا ز سنگش غم برون آید،
چه سنگ و صخره و خارا که از آن گوهری جویم.

چنان با شور و غوغایی شده لب‌ریز این دنیا،
دلم از زنده‌گی یک سر سیه گردید چون مویم.

هزاران نامه رنگین زدم در رشته تحریر،
ز کار چرخش دوران به یاد آن پری‌رویم.

شکایت‌ها نه تنها دارم از شوخ مسلمانی،
به من جور و جفا بی حد نموده یار هندویم.

دهم بر نرگس چشمش شراب هشت جنت را،
به لطف از چشم مست خود نگاهی گر کند سویم.

عجایب فکر لاهوتی مرا هر دم بزد سوپی،
که نگذارد اثر فکری دگر بر عادت و خویم

شدم غرق جهالت از سر مو تا به ناخن‌ها
به آب دانش از سر تا به پای خویش را شویم.

هر استادی و شاگردی مطیع نوپرستان شد،
ره من شد دگر «آصف»! چو شاگرد ارسطویم.

در خانه بمانید!

جولان کروناسټ برون، خانه بمانید،
دروازهٔ خود بسته صمیمانه بمانید.

ساری بود از کس به کس این ویژس بدجنس،
فارغ ز تماس از خود و بیگانه بمانید.

پرهیز کنید از سفر و گشت و گذاری،
تا حفظ شود صحت تان، خانه بمانید.

پاکی و تمیزی چو از اسباب نجات است،
پس پاک و مصفاً شب و صبحانه بمانید.

با صابون و دیتول و یا مایع گل‌رنگ،
دست و رخ خود شسته نظیفانه بمانید.

از مالته و لیمو و نارنج شب و روز،
خوردید اگر چاشت به عصرانه بمانید

هر گونه ویتامین که بود تقویت جسم،
بنموده تناول چو صبورانه بمانید.

با دست‌کش و ماسک برآیید به بیرون،
تا ایمن از آفات خبیثانه بمانید.

هرگه که برون رفته رسیدید به خانه،
پوشیده لباس نو و شاهانه بمانید.

بی‌شبهه خداوند نگه دارد از آفات،
بنموده به او سجده شکرانه، بمانید.

بنموده توکل به خداوند چو «آصف»،
تا بگذرد این خوف، صبورانه بمانید.

درباره شهر غزنه

روزی که مرد و مردمی اندر میانه بود،
این خطله خجسته به نام و نشانه بود،
مثل عروس شهر به دور زمانه بود،
در خوبی‌اش نداشت نظیر و یگانه بود،
در دهر داشت شهرت و مثل فسانه بود،
از ثروت زیاد مثال خزانه بود.

ای مردمان شهر به اقبال آن نگر،
یک‌باره چشم باز کن و حال آن نگر،
بر تو خطاب می‌کند احوال آن نگر،
بگشای چشم عبرت و اطلال آن نگر،
روزی تمام برزن آن پرتانه بود،
هر باغ وی پر از گل و پر از جوانه بود.

بنگر که دشمنان وی از حد فزون شده،
آن کاخ دلگشای ببین سرنگون شده،
انواع زاهدان همه زار و زیون شده،
هم قلب عارفان همه پررنگ خون شده،
این جا که خاک مردمی بس شادمانه بود،
این جا که شادبودن شان بی بهانه بود.

هر کس در این دیار که بی‌خانه شد چرا؟
از چشم روزگار که بیگانه شد چرا؟
گم کرده عقل هوش چو دیوانه شد چرا؟
بر شمع دیگران که چو پروانه شد چرا؟
این خظه در گذشته کجا غمگنانه بود
پر از ترانه‌های خوش عاشقانه بود

بگذار غزنه باز دوباره جوان شود،
باری دگر به حُسن چو باغ جنان شود،
مثل گذشته انجمن شاعران شود،
کانون علم و دانش کلّ جهان شود،
«آصف» همیشه بر لب من این ترانه بود،
عشق وطن به رگ رگ من جاودانه بود.

سنبل افتد

آمد بهار پرگل، گل باز بر گل افتد،
مشک ختن فزاید، هر جا که سنبل افتد.

بلبل ز عشق آن گل، شد مست و نغمه سر کرد،
از مستی همیشه، از شاخ بلبل افتد.

مستان به پای هر گل، افتاده سر نهاده،
هرگاه به رقص آیند، در شیشه قل قل افتد.

آن شوخ نازپرورد با صد کرشمه آید،
در صحن این محافل، یک باره غلغل افتد.

از گوشه نقابش، نیمی نگه نماید،
برجان عاشقانش، یکدم تزلزل افتد.

آن زهره پاک‌دامن، خوی فرشته دارد،
هرکس به او بدی کرد، در چاه بابل افتد.

یکدم ز در درآید، افشانده مو به هر سو،
واشد طناب گیسو، در شانه کاکل افتد.

دیدم که می‌پرستان، مست از شراب وحدت،
سر را به خاک ساینند، هرگاه مشکل افتد.

خال سیاه و زلفش شد دام و دانه یک‌رنگ،
گردد اسیر دل‌ها، بی‌شک تغافل افتد.

شهباز باغرورم قصد شکار دارد،
چشمان تیزبینش بر صید عاجل افتد.

با تیغ و تیر و خنجر بر قصد آصف آمد،
کس را چه چاره از مرگ در دست قاتل افتد.

آستانه عشق

رود عاشق شبی در خانه عشق،
ببوسد از لب جانانه عشق.

بخواند زیر گوشش در دل شب،
عجایب قصه و افسانه عشق.

اگر معشوق باشد طالب یار،
شود شاگرد مکتب خانه عشق.

بیاموزد رموز ناز و عشوه،
ز استاد خردمندانه عشق.

وفا را بر جفا او داده ترجیح،
بنوشد راح از پیمانۀ عشق.

اگر زلف سیاهش حلقه گردد،
فتد در پای او زولانۀ عشق.

نگاه چشم جادویش اثر کرد،
شده بیمار آن دیوانۀ عشق.

ببیند شمع رخسار جمالش،
بسوزد پرتوش پروانۀ عشق.

برهمنزاده با یغما دلم بُرد،
مرا با خود برد بت‌خانۀ عشق.

به ترس‌بچه‌ی گفتم میازار،
به من می ده، بیا میخانۀ عشق.

مرا گفتا که ترک دین و دل کن،
بیا با من تو بر کاشانۀ عشق.

ز پی پیر مغان آهسته آمد،
به دستش سبحة صدदानۀ عشق.

مرا گفتا: مرید خاص من شو،
برم با خود به آتش‌خانه عشق.

در آن‌جا مجمع عشاق بینی،
ستاده در طواف خانه عشق.

بیا، «آصف»، همیشه با خدا باش،
به خود بگزين ره رندانۀ عشق.

بازار گل

وقت گل شد در چمن بلبل شده خمار گل،
دیده روشن می‌شود از دیدن رخ سار گل.

نالۀ بلبل که ام‌شب پرده گوشم درید،
زان که بر پایش خلیده نوک تیز خار گل.

دیدمش از پای بلبل می‌چکد خون جگر،
غرق خون شد دشت و صحرا غنچه‌ها خون بار گل.

لاله رویدن گرفت از بس که در دامن دشت،
سرخ‌رو شد آسمان از عکس آن بسیار گل.

گل به گل پیچیده بینی در دل دشت و دمن،
باغ و بُستان گشته یک سر معدن انبار گل.

گل بدن، گل پیرهن پوشیده سیر گل کند،
هر جوان از ناز می‌بندد به سر دستار گل.

شوخ چشم من همیشه از چشم بد بادا امان،
بسته زان بر سنبل مشکین خود طومار گل.

گل رخ یغما ز من برده به یغما نقد دل،
کس نپندارد که باشد دل ربایی کار گل.

لاله‌زاری است این در دشت یا آتش کده،
سوخت آخر این دل محزون من از نار گل.

در چمن تا جلوه فرما گشت ترسامه‌وشی
بسته شد در گردنم از دیدنش زَنار گل.

هان، مکن عیب ار به پای گل فتم مجنون صفت
روی لیلی دیده ام در آن، نِیم هشیار گل.

بلبلان از عشق گل سوز جگر از دل کشند،
سوخت در هر بوستان از آتش آن خار گل.

گل اگر پزمرده شد بلبل ز جان خواهد گذشت،
رحم کن بر حال بلبل تو مده آزار گل.

چون دل عاشق به غایت است نازک برگ گل
پا منه بی‌اعتنا، گل چین، تو بر دیوار گل.

در بهار «آصف»! ز سیر باغ و گل‌شن بهره یاب
گرم شد از جوش گل هر رسته بازار گل.

ترانه زن

زن بُوَد اندر جهان روح و روان زنده‌گی،
تحفه یزدان بُوَد این ارمغان زنده‌گی،
بهر فرزندش همه تاب و توان زنده‌گی،
شد از این رو در جهان ورد زبان زنده‌گی،
زن بود اندر جهان روح و روان زنده‌گی،
تحفه یزدان بُوَد این ارمغان زنده‌گی.

مهر و شفقت در دلش جوش صفا دارد همیشه،
کودکانش را به لب آب بقا دارد همیشه،
بر بساط زنده‌گی مهر و وفا دارد همیشه،
آه از دست فلک جور و جفا دارد همیشه،
زن بُوَد اندر جهان روح و روان زنده‌گی،
تحفه یزدان بُوَد این ارمغان زنده‌گی.

زن که باشد هر کجا اندر مقام مادر است،
نام پاکش در زبان هر جا به نام مادر است،
هر کجا رفتار او بینی خرام مادر است،
عزت و حرمت به او چون احترام مادر است،
زن بود اندر جهان روح و روان زنده‌گی،
تحفه یزدان بود این ارمغان زنده‌گی.

عید باد و خوش دلی هر لحظه و هر روز زن،
آرزوی من بود بخت خوش و پیروز زن.
درخور حرمت بود دستان خوش گل‌دوز زن،
گوید «آصف» دایما باشد همه دل‌سوز زن،
زن بود اندر جهان روح و روان زنده‌گی،
تحفه یزدان بود این ارمغان زنده‌گی.

در وصف زن

هر کتابی را بخوانی وصف داستان زن است،
گر گل معنا بجویی، در گلستان زن است،
زن چراغ خانه است و روشنی معرفت،
روشنی چشم ما از نور ایمان زن است،
درس اخلاق و ادب اندر دبستان زن است،
اختر بخت همه در کوکبستان زن است.

می‌نشیند هر شب او در پهلوی گهواره‌پی،
تا بخواهد طفل شیرینش کند نظاره‌پی،
گر بَرَد چون خواب غفلت نیم شب یک‌باره‌پی،
هر زمان بیدار گردد، می‌نماید چاره‌پی،
درس اخلاق و ادب اندر دبستان زن است،
اختر بخت همه در کوکبستان زن است.

زن که نام پاک او اندر قطار مادر است.
علم و دانش در دلش شرم و حیا زیب و فر است.
طفل باجان پرورش بینی که هر جا رهبر است،
زین سبب فخر جهان و جمله را تاج سر است،
درس اخلاق و ادب اندر دبستان زن است،
اختر بخت همه در کوکبستان زن است.

باب جنّت زیر پای مام باتقوا بود،
قدر او داند همیشه طفل اگر دانا بود،
گوش کن هر پند او صد مخزن معنا بود،
از فیوض علم و دانش قلب او برنا بود،
درس اخلاق و ادب اندر دبستان زن است،
اختر بخت همه در کوکبستان زن است.

زن پیمبر گر نباشد، مادر پیغمبر است،
طفل دین‌دارش خداجو، زینت صد منبر است،
یا که فرزندش جهان‌گیر است و شه‌اسکندر است،
گوید «آصف» بهر زن اهل ادب فرمان‌بر است،
درس اخلاق و ادب اندر دبستان زن است،
اختر بخت همه در کوکبستان زن است.

ترانه صلح

صلح بر ما شادکامی آورد،
بهر ملت نیک‌نامی آورد،
بهر مردم خوش‌پيامی آورد،
بين هر يك احترامی آورد،
صلح بر ما شادکامی آورد،
بهر ملت نیک‌نامی آورد.

صلح اساس اتحاد زنده‌گی‌ست،
جنگ، آری! عاقبت شرمنده‌گی‌ست،
صلح دایم باعث سازنده‌گی‌ست،
جنگ بدبختی و هم درمانده‌گی‌ست،
صلح بر ما شادکامی آورد،
بهر ملت نیک‌نامی آورد.

صلح هر چه کینه را گم می‌کند،
جام وحدت را پر از خم می‌کند،
قلب را روشن چو انجم می‌کند،
گریه و غم را تبسم می‌کند،
صلح بر ما شادکامی آورد،
بهر ملت نیک‌نامی آورد.

صلح با روح خوشی پیوسته است،
هم ز باغ حریت گل‌دسته است،
پیک آزادی به آن وابسته است،
از نفیر جنگ هر کس خسته است،
صلح بر ما شادکامی آورد،
بهر ملت نیک‌نامی آورد.

صلح خوش‌بختی ضمانت می‌کند،
از حیات ما حمایت می‌کند،
صلح از شادی روایت می‌کند،
وصفش «آصف» بی‌نهایت می‌کند،
صلح بر ما شادکامی آورد،
بهر ملت نیک‌نامی آورد.

ترانهٔ کودکی

ما کودکانیم، شیرین زبانیم،
مانند بلبل، خوش نغمه خوانیم.

در باغ وحدت، در باغ نزهت،
چون غنچه خندان، در گلستانیم.

ما راست گوییم، با خواست گوییم،
بر قلب دشمن، تیر و کمانیم.

در حفظ میهن، با جان بکوشیم،
ما صلح را چون، کفتر نشانیم.

دُرّ ادب را، پیوسته چینییم،
ما خوشه چین این بوستانیم.

بر کسب دانش، هر لحظه کوشیم،
شیدای علم عصر و زمانیم.

عشق وطن را، در سینه داریم،
مانند مجنون، مفتون آنیم.

آینده‌سازیم، بر کار نازیم،
هر خار و خس را گل می‌توانیم.

ما در صداقت، در راست‌گویی،
در بین مردم، ورد زبانیم.

یک حرف شیرین «آصف» به ما گفت:
ما بچه‌های زحمت‌کشانییم.

چراغ من

کجایی، ای گل خوش‌بوی و زیبارنگ باغ من،
تو فانوس و ضیای شمع و نور شب چراغ من.

تویی تاج سر من، اختر من، آفتاب من،
عطارد یا زحل، شمس و قمر، هم چل چراغ من.

زمین و آسمان من، تو جان من، جهان من،
نهان و آشکار من، چو قلب لاله‌داغ من.

منم رنجور و بیمارت، حبیب من، طبیب من،
چه می‌شد گر سر بالینم آبی بر سراغ من.

چرا آزده‌ای از من، چه می‌خواهی، چه می‌جویی،
گل من، سنبل من، غنچهٔ عطر دماغ من.

به قلب پاک تو کین و کدورت بر نمی‌گنجد،
که باشد مملو از مهر و محبت چون ایاغ من.

دلت پاک و زیان و هم دهانت پاک چون گوهر،
نباشد هیچ عیبی در وجودت، سرو باغ من.

بهشت من، بهار من، تو کوه لاله‌زار من،
تو دشت ارغوان من، تو باغ من، تو راغ من.

تویی جنت‌نشان من، تویی پرتوفشان من،
تویی نام و نشان من، چو قلب پرز داغ من.

بیا شیرین زبان من، تویی ابرو کمان من،
خرامان پیش «آصف» آی، ای شوخی و لاغ من.

در توصیف ماه مبارک رمضان

فضیلت‌های این ماه مبارک،
چنین فرموده الله تبارک.

بدانی اوّلِ او رحمت من،
نثار بندهٔ پرزحمت من.

میان و اوسط او مغفرت است،
ثواب و بخششی بر معذرت است.

در آخر بخشش الله ستّار،
نجات بنده است از آتش و نار.

در این مه لیلة القدر نهان بین،
در آن شب نور رحمانِ جهان بین.

نزول پاک قرآن شد در این شب،
چه روشن نور ایمان شد در این شب.

نزولم گشته تشکیل از مراحل،
فرود آمد منازل از منازل.

نخست از سوی حق بر لوح محفوظ،
که جان را می‌کند این قصّه محظوظ.

نزول دوّمینش در شب قدر،
فرود از لوح محفوظ آمد آن بدر.

که او بر آسمان اوّل آمد،
ز بهر حلّ مشکل‌ها برآمد.

نزول سوّمینش شد در این ماه،
فرود آورد جبریلش از آن گاه

فرود آمد چنین در بیست و سه سال،
به آن دوست حبیبش اندر آن حال.

که قرآن گفته این ماه مبارک،
بسی باشد خجسته بر یکایک

بهین ماهی که می‌سوزاند آسان
گناهِ مثل کوهی را از انسان

بدون شک که این ماه خدا است،
ثوابش از دیگر مه‌ها جدا است.

که این ماه مبارک روزه باشد،
که مهمان نیز چندین روزه باشد.

یکی از پنج رکنی که به دین است،
همین روزه برای مسلمین است

که فرض عام شد در دورِ هجرت،
اگر چه می‌گرفت از قبل، حضرت.

که وقتش از طلوع صبح صادق،
دوامش تا غروب آمد موافق.

اباکردن ز خورد و نوش باید،
عبادت با کمال هوش باید

گزیدن دوری از تن‌پروری‌ها،
نباشد در برش حور و پری‌ها.

خدا گفته‌ست روزه فرض خاص است،
و رمزی بین یزدان و خواص است.

ثوابش را دهم با لطف خاصی،
بُود آن بنده‌ام هرچند عاصی.

دهم صبر و تحمل در وجودش،
ثواب دیگری در هر سجودش.

شود قلبش منور از تحمل،
بخندد بخت او در باغ چون گل.

اگر او نفس خود را زیر پا کرد،
در جنت به روی خویش وا کرد.

سرشت جسم انسان گرز خاک است،
ولی روحش چو نور از هر چه پاک است.

روانش از مقام اوج بالاست،
که او از ذات نور حق تعالی ست.

بدان گر روی انسان زیر پا شد،
در این عالم ببین صد ماجرا شد.

رود انسانیت از اختیارش،
کند آن نفس شیطان شرم‌سارش.

ز پرخوری و چاقی هر مریضی،
شود پیدا کسالت در مریضی.

مریضی‌های شکر سخت رگ‌ها،
و هم درد مفاصل، سنگ صفرا.

اگرچه درد سرطان بی‌دوا است،
دوایش روزه - این فرض خدا است.

شود انسان به چندین لقمه قانع،
ز پرخوری نفس خویش مانع.

پیمبر گفته: این ظرف شکم را،
به سه تقسیم کن این جوف غم را.

یکی را از غذای خوردنی‌ها،
که دوم قسمت نوشیدنی‌ها.

و سوم بر تنفس خاص خاص است،
همیشه تندرستی را اساس است.

زکات جسم انسان روزه اوست،
صفا و نور ایمان روزه اوست.

در انسان سه گرایش است موجود،
تنیده در وجودش تار و هم بود.

یکی شهوت که آن هر زنده‌جان راست،
دیگر خشم و غضب دژنده‌گان راست.

که سوم روح صاف آسمانی،
عجایب خصلت افرشته‌گانی.

خدا پیغمبرش را گفت: ای دُر،
کنم این دشت مگه از طلا پر.

نبی گفتا ولی: پروردگارا،
به من حاجت نباشد سنگ خارا.

یگان روزی که خواهم سیر باشم،
دیگر روزی گرسنه دیر باشم.

کنم در تشنه‌گی هر دم تو را یاد،
دَم سیری گشتم شکرانه فریاد.

به‌جا کن «آصفا»، امر خدا را،
طریق سنّت آن مصطفی را.

به استاد متین اندخویی

قربان شما

آفرین بر آفرینش‌های دستان شما،
شعرهای دل‌کش بس شگرافشان شما.

ای مهین‌مرد ادب، استاد عالی‌مرتب،
روشن است از معرفت شمع شبستان شما.

در تغزل لب‌گشایی، نکته‌ها رقصان شوند،
یافته بزم سخن زینت از احسان شما.

در قصیده یک به یک داد سخن را داده‌اید،
آفرین گویند بر طبع سخن‌دان شما.

کس کند باری نظاره سوی «باغ لاله‌پوش»،
محو و حیران می‌شود از سیر بُستان شما.

گاهی از «چشم غزاله» کیف نغزی می‌رسد،
خَرَم و شاداب از الطاف پُرشان شما.

«مرز خورشید» از معانی است یک‌سر تاب‌ناک،
نور بخشیده به عالم کوکبستان شما.

چهره‌های نورور در عرصه علم و هنر،
خوش درخشیدند در مُلک درخشان شما.

شخصیت‌های سیاسی و نظامی هر یکی،
ثبت گردیدند در اوراق دیوان شما.

اندخوی نام‌ور - این پرورش‌گاه رجال،
سخت می‌نازد به طبع گوهرافشان شما.

شهر را نیکو شناساندی و دادی آب و تاب،
زنده شد تاریخ ما از فکر تابان شما.

واقعاتی بس نیکو را ثبت اذهان کرده‌اید،
می‌کند خدمت بسی انگشت دستان شما.

نخل و گل‌زار ادب ایمن ز صرصر بوده‌است،
می‌دمد شاداب حرف دل ز برهان شما.

خدمت والای تان شایسته قدر است و بس،
زینت افزوده مدال امروز بر شان شما.

در قصاید بس که مضمون نفیس آورده اید،
شد نخستین جایزه آن لحظه از آن شما.

افتخار دیگری در سیزده هشتاد و چار،
داده شد القاب استادی به عنوان شما.

خامه «آصف» زبان بگشود در این انجمن،
حرف دل را می‌کند از صدق قربان شما.

یا ذوالجلال

ای خدا، بر دخترانم ناز ده،
بهر کسب علم حرص و آز ده.

بخت و اقبالِ بلند از کهکشان،
قلب روشن‌تر ز ماه و اختران.

عزّت و حرمت بده در زنده‌گی،
طاعتش را کم مکن در بنده‌گی.

از دل ایشان هوا را دور کن،
چشم بدبینان شان را کور کن.

بخت و طالع، نیک‌نامی کن نصیب،
سینه بی‌کینه ده پاک و نجیب.

سرخ‌و گردانِ شان در دو جهان،
هم نمایی نکته‌سنج و نکته‌دان.

صورت زیباتر از حوران بده،
سیرت افرشته‌ رضوان بده.

سیرتی ده از محمد مصطفی،
از شفاعت خواهِ آن روز جزا.

شوق‌ها در دل ز مهر حق بده،
کار ایشان در جهان رونق بده.

خواهد «آصف» دخترانش را کمال،
تو ببخشا، لطف کن یا ذوالجلال.

دختر همسایه‌ها

شوخ پسر گفت به مادر شی،
گیر به من دخترکی مکتبی.

زود مرا هم‌ره او توی کن،
بهر پیری روی مرا شوی کن.

مادرکش گفت که: جان پسر،
خود بگزین دخترک خوب‌تر.

گفت پسر: دختر همسایه‌ها،
است حسین، خوب ز سرمایه‌ها.

مادرکش گفت: کدام دخترک،
قلب تو را برده کدام دل‌پرک؟

گفت پسر، دخترک دست راست،
خصلت هر حور و پری مر و راست.

مادر او گفت: بدان ای پسر
خود تویی آگاه ز هر خیر و شر.

دختر همسایه گگ دست راست،
شیر مرا خورده و خواهر تو راست.

_ دختر همسایه آن دست چپ،
رَو به طلب‌گاری او چُپ و خپ.

مادرکش گفت که: آن دخترم،
شیر مرا خورده که او از برم.

_ دختر همسایه گگ شرق ما،
کرده تمنا که شود غرق ما.

گفت: که او نیز ز من خورده شیر
نام و را هیچ از این پس مگیر

_ دختر همسایهٔ غرب و شمال،
ورد زبان است به حُسن و کمال.

_ اوست تو را خواهرک و هوش دار،
گشته ز پستان من او شیرخوار.

این بشنید و بشد حیران پسر،
آه ز حسرت بکشید از جگر.

گفت: شگفتا، تو مگر کیستی،
آه مگر مادر من نیستی؟

گفت به زیر لب با گریه‌پی:
«گاو بُدی، شیردهِ قریه‌پی!»

لاف و قاف

ابله‌پی زد چند حرف از لاف و قاف،
هر سخن صد ره بزرگ از کوه قاف.

نکته کوچک ترش البرز کوه،
باز بنموده دهن چون درّه صاف.

تندگوی رزم‌جو، روشن ضمیر،
چون کشد تیغ زبان را از غلاف.

نزد مردم صادق از خود گذر،
لیک کارش حيله و حرفش گزاف.

خودستایی می‌کند آن یاهو‌گوی،
گویا او صف‌شکن در هر مصاف.

مرهم جانش بود لفظ فضول،
در دهانش چون زبانش هم‌چو شاف.

گر چه ظاهر صوفی و شیخ زمان،
شب که بینی مست می، خمّار راف.

با سخن تسخیر کیهان می‌کند،
در عمل بینی بسی ترسو و خاف.

از سخن که سازد و از گه سخن،
از مهارت‌های کذب و فنّ لاف.

اتّحادی بسته او با کاذبان،
کرده با دزدانِ رهن ائتلاف.

می‌زند جا خویشتن را فیلسوف،
کرده از راه صداقت انحراف.

راستی را در وجودش کس ندید،
جز سخن‌چینی و کذب و حرف لاف.

نیست غیر از فتنه هر گفتار او،
تا بیندازد به مردم اختلاف.

گر نکرد ابلیس او را چرب ناف،
از کجا آموخت این نیرنگ و لاف.

آچیلمهگن دفتر (دفتر ناگشوده) / سیدمحمدآصف آصف

اؤزبیکچه شعرلر

محمد (ص) نعتی

خدانینگ ذاتی بار اپردی ازلدن،
اثر یوق اپردی بدجنس و گوزلدن.

نه عالمدن، نه آدمدن نشانه،
یوق اپردی تبنگریدن اوزگه یگانه.

یار ایتماقچی بولیب اوزی حبیبین،
دوا دیب دردمندلرگه طبیبین.

اونی مبداء کاینات ایتهی دیب،
دلیل برچه موجودات ایتهی دیب.

سبب شول بۆلدى اۆز اسمين عياني،
اراده قيلدى باشلندي بياني.

اۆزى نينگ اوچ مينگ و بير يوز صفاتي،
يازيلدى بو صفتلر بيرله آتي.

يره تدى نوريدن نور محمد،
دېدى عالمده بو مختار و احمد.

يشيل ياقوتدن او توزدى قنديل،
محمد نوري اونده توزدى منزل.

دېدى بو منبع و كان ادب دير،
بو ايشلر برچه سي فرمان رب دير.

خردنينگ معدنى بو معرفت دېب،
اۆزيم نينگ اصل ذاتيمدن صفت دېب.

ينه نور اوستيگه نورين اوزه تدى،
شكوه و قدرت كامل توزه تدى.

بو قنديل ايچره اول حكمت كوييده،
عرقلندي اوشه رحمت سوييده.

چيقيب سوو هر تامانگه بۆلدى جارى،
بو سوودن تۆلدى يير كۆپ سېزه زارى.

شو باعث بۇلدى يېر و كۆك بۇدى،
توزيلدى برچه سوو ييرله وجودى.

بو عالم ايگيسى هم آلتى كونده،
وجودى بۇلدى پيدا بيستونده.

سناقسىز، سانى يۇق دريا يره تدى،
محمد نورىنى چۇم دېب اوزه تدى.

چۇمىلدى هر ييرىده قىرق يىللب،
چىقىب سيلكىندى سوولر آقدى تېرلب.

بو سوولر قطره سيدن جانلى، جانسىز،
يره تدى عالم و آدمنى سانسىز.

اولوغ درياسيدن چىققنده اول نور،
بو ايشدن عرش و كرسى اېردى منظور.

اونىنگ بير تامچىسيدر عرش و كرسى،
ينه لوح و قلم نىنگ جمله عرسى.

اولوغ اېردى بو يىنگليغ عرش اعلى،
يره تگن قدرتى-له حق تعالى.

بو عالم يېتى قت يېر، آسمانى
كه او عرش ايچيگه سالىسه جهاننى.

کۆرینگی دشت ایچیده بیر اوزوک دپک،
و یا بیر حلقه ینگلیغ یا چوزوک دپک.

او عرش اوستیده بهردی گرسیگه یپر،
بو کرسی اوستیگه لوحین یازیدیر.

ینه محفوظنی لوح اوزره آلدی،
قلم محفوظ سؤل یانیده قالدی.

قلمگه دبدی کیم حق جهان سن،
یازیب تقدیر عالم نکته دان سن.

قلم اونده غرور ابدی او ساعت،
خدانینگ امریدن قیلمه‌ی اطاعت.

قلمگه حفظ یؤلین تنگری آجدی،
قلم تیره‌ب کیرالمه‌ی قورقدی، قاجدی.

نوکی ایگی بؤلیندی شو سبب دن،
عجایب قدرت و فرمان رب دن.

قلم محفوظ یازدی اوچ مینگ ایلده،
قیلیب ذکر خدانی دلده، تیلده.

که بسم الله الرحمن الرحیم نی،
خدا توصیفین ایلب الکریم نی.

مېنينگ، ای بنده خاصيم حبييم،
تمام قوللريمدن سېن قرييم.

محمد نوري تېره تدي اوزيني،
آچيب يومدي ينه اول دم كوزيني.

كه تامدي بير يوز و ييگيرمه تورت مينگ،
نې لر ساني بيرلن بولدي بو تېنگ.

ينه مرسل پيامبر قيلدي بوندن،
فقط اوچ يوز بيلن اۋن اوچته شوندن.

ايكي قطره سوو تامدي ساغ كوزيدن،
قلم-لوح اولدي پيدا اۋز-اۋزويدن.

ينه جبريل و ميكايل نې پيدا،
قيليب دور برچه نې اۋزيگه شيدا.

هم اسرافيل و عزراييل حضرت،
بولوب پيدا ينه سكيتره جنّت.

يېتي قطره سوو قارنيدن چو تامدي،
يېتي دوزخ او تامچيدن توزالدي.

ايكي قطره سوو تامگچ يوزلريدن،
آي و كون بولدي پيدا اۋزلريدن.

مبارک قۇللىرىن تامدى سولر،
توزىلدى سدره و طوبى و جولر.

عصای آدم و بیت المقدس،
توزىلدى حوض كوثر بى مهندس.

ينه چپ قۇلىدن آقىب سوو پرپر،
توزىلميش باد رف رف، باد صرصر.

سليمان نینگ نىگىنى يا كه مهرى،
توزىلگن ابردى اسرافيل صورتى.

او دنيا و بو دنيا ابتداسى،
محمد بيرله قۇيىلگن بناسى.

سبب شول ابردى عالم بۇلدى پيدا،
كۇنگىل قۇيىلگنلر اونگه بۇلدى شيدا.

حبيبىنىڭ حقى تېنگرىم سن كېچىرگىل،
حقيقت نىڭ شرايىدن ايچىرگىل.

اېمس خالى سۇزىنىڭ، آصف، خطادان،
شفاعت ايسته تانگلا مصطفى دن.

آزاد اېمېش

اؤتدى بېر عصر و وطن آزاد اېمېش،
اوشبو يوز ييل ايچيده اېل شاد اېمېش،
بو وطن نېنگ ياو لرى برباد اېمېش،
اېلگه اېركينلىك كوني اسناد اېمېش،
قيته دن ويرانه لر آباد اېمېش.

كوردى يوز ييل ايچره اؤن تورت حكمران،
اوچته سي اؤن تورتىگه قرشى همان،
شاه امان، داوود، نجيب اېرك خواه،
بؤلدى دشمنلر بولرگه سد راه،
شو سبب اېتگن ايشى برباد اېمېش.

شاه امان دن سؤنگره بؤلدى ايش خراب،
كلكانى آلدى كابل، اندراب،
دېدى نه مكتب كېره كدير، نه كتاب،
توشدى اول كون خلق ايچيگه اضطراب،
دېدى او شهزاده يوق، كهزاد اېمېش.

کېلدى نادر اجنبیدن کوچ آلیب،
تختگه چیقدى حریفدن اوچ آلیب،
انگلیسلردن سلاح سورغوج آلیب،
تافقه چیقدى نېچه یوز پایلوچ آلیب،
باسدی مهر قرآنکه کیم اسناد اېمیش.

دېدی ظاهر دوره‌سی آرام اېکن،
عیش و عشرتده او صبح و شام اېکن،
سلطنت تاریخیده بدنام اېکن،
اېلگه ظلم اېتگن کیشی ناکام اېکن،
قیرق ییل قیلگن ایشی ناباب اېمیش!

داؤود اعلان ایله‌دی جمهوریت،
اؤلکه‌گه کېلدى دېب اېندی حریت،
باشله‌دی ایش بؤلسه دېب معموریت،
ایله‌دی نابود اونی مغروریت،
برچه ایدی ظلم و استبداد اېمیش.

خلق و پرچم کېلدى ایلب قوزغالان،
قیلدى فرمانلر-له اهدافین بیان،
لېک آخر ایشلری بؤلدى ییمان،
رهبرینی اؤلدیریب یتیق بیلان،
قتل فتیده امین استاد اېمیش.

کارمل قلعه‌نی اوردی توپ بیلن،
تینتک او هر کیم که اؤینر کؤپ بیلن،

اولدیریب مینگرنی لت و کؤب بیلن،
یا قیلیب ضریه کلاشنیکوف بیلن،
پولیگونگه سیغمه‌گن اجساد اېمیش.

کارملدن آلدی قدرتنی نجیب،
مهربانلیک کؤرسه‌تیب اېلگه عجیب،
هر مخالف نینگ باشیدن پول ساچیب،
لېک دشمنلر اونگه هم اؤت آچیب،
محو قیلدیلر، بو نی اضداد اېمیش!؟

مُلکِ پاکستاندن یېتی گروه،
هم ینه ایرانندن سَکیز وجوه،
کېلدیلر، تاپدی ریاستده شکوه،
صبغت الله مجددی چو کوه،
مسندیده ایگی آی ایستاد اېمیش

سؤنگره دوران دورِ ربانی اېدی،
جمعیت تنظیمیگه بانی اېدی،
دوری آنینگ جنگ اعلانی اېدی،
پیرگه تۆکیلگن اولوس قانی اېدی،
ایچکی اوروشده وطن برباد اېمیش.

جمعیت جنبش بیلن آلیشیدیلر،
تانگ و توپلر ضرییدن نالیشیدیلر،
هر تماندن طبل جنگ چالیشیدیلر،
پیر-پیری نینگ بندیده قالیشیدیلر،
ایگی یاندن خلققه بیداد اېمیش.

کېلدى اسلامي امارت نوبتي،
بۇلدى ثابت طالبان نینگ قدرتي،
قۇرقىزىب لېك اېلنى آئىنگ شدتي،
آز اېدى اونگه خلائق رغبتى،
چونكه قۇرقىنچ اىچره اېل ناشاد اېمىش.

چىقدى سۇنگره دوستم آت اۋىنه تىب،
تاغده قتيق ناننى يېب، چاي قينه تىب،
هم مخالفنى اورىب داد ايله تىب،
آلدى يورتنى كۇزلىرىنى يينه تىب،
صفحة تاريخده انشاد اېمىش.

كېلدى كرزى خارچى كوچلر بىلن،
ينگى قانۇن تۇزدى تۇزغۇچلر بىلن،
كېلدى كۇچگن اېل يىنه كۇچلر بىلن،
يىغىلىب برچه چوچ و پوچلر بىلن،
بارى ايشلر يىنگىدن ايجاد اېمىش.

عاقبت اشرف غنى نىرنگ اېتىب،
آلدى قدرت انچه شور و شىنگ اېتىب،
قىلدى ويران اۋلكه نى او جنگ اېتىب،
خلقى معتاد چرس و بىنگ اېتىب،
اصلى ساتقىن، ظالم و شىياد اېمىش.

عید قربان

عید قربان کبلیدی اعلیٰ عرش طاقیدن چیقیب،
خوش خبر کبلیتیردی جنت نینگ رواقیدن چیقیب.

قیلسه بو آیده کیشی حق یولیده قربانلیغین،
اېرته جنت بارگوسی آچون اوچاقیدن چیقیب.

حق تعالیٰ دېدی ابراهیم توشیده بیر کبچه،
ایله گیل اوغلینگی قربان اوی یتاقیدن چیقیب.

دېدی شیطان اسماعیل گه قیت آتنگ قربان اېتر،
دېدی اېتمایدور آتم هجران فراقیدن چیقیب.

دېدی قیتمايدور آتنگ تېنگری انگه امر ایله گن،
دېدی حق قربانیمن آتم قوچاقیدن چیقیب.

آته‌سی ایدی انکه شیطان اېکن تاش بیرله اور،
رانده درگاه ابرور اول عرش باقیدن چیقیب.

یپتی تاش آتدی او شلدم اسماعیل شیطان سری،
تبگی تاشلر آغزیگه کبتدی قولاقیدن چیقیب.

ذبحگاه‌گه باردیلر اولدم ذبیح الله بیلن،
عشق الله کونگیده شیطان دوزاقیدن چیقیب.

اسماعیل ایدی ایاق- قولیمنی تارتیب باغله‌نگیز،
تبگمه‌سین قانیم مېنینگ قاش و قباقیمدن چیقیب.

هم یوزیم ایلب قوی تارتینگ بیچاقنی آرقه‌دن،
مهر و شفقت کېلمه‌سین کونگیل بولاقیدن چیقیب.

اول زمان کیم حق تعالی امری بیرله جبریل،
کېلدی بیر قوچقار آلیب جنت یتاقیدن چیقیب.

تبنگری حکمیدن بشارت تاپدی ابراهیم خلیل،
واجب اولدی برچه‌گه اول قان بیچاقیدن چیقیب.

نیله‌سین «آصف» بودم قربان هلالینی کوریب،
جاننی قربان ایله‌سین غربت اتاقیدن چیقیب.

قالیشمس

دیاریم باغی دېک آچونده یوق باغ،
بهار آئیده رضواندن قالیشمس.

هواسی جان بېرور عیسی دمیدېک،
سوی صاف آب حیواندن قالیشمس.

یگیتری اېرور عالمگه سلطان،
تیموردېک بیلکه قاندين قالیشمس.

بویوک تاغلا تماشاسیگه چیقسنک،
اؤپر آسمانی کیهانندن قالیشمس.

سحر وقتیده سیر باغ قیلسه،
گۆزلر حور و غلمانندن قالیشمس.

تکلم باشلسه اول خوشنوالر،
چمنده مرغ خوشخوانندن قالیشمس.

ادب شیداسی بولگن نوجوانلر،
سؤزی دُر بیرله مرجانندن قالیشمس.

وطن وصفیده «آصف» یازسه بیر شعر،
قصیده بیرله دستانندن قالیشمس.

کبلدی خرام ایلب بهار

تون کبچه تانگ پیتیده کبلدی خرام ایلب بهار،
چیقدی جنت باغیدن دللر نی رام ایلب بهار.

کییدی گل پیراغیدن نازک تنیگه پیرهن،
توتدی ساغر لاله دن هر کیمگه جام ایلب بهار.

کیپریگی بیرله آتیب ناوک بو جانیم قصدیگه،
سبزه اوزره سنبل زلفینی دام ایلب بهار.

سبزه کاکل تېره‌تیب ابللرنی مدهوش ایله‌دی،
سپیدی هریان مشکور خوشبو مشام ایلب بهار.

تیره‌گه‌ی جانلر کوز اوچی بیرله ایما ایله‌سه،
تیره کونگیل آچیلور کپسه پیام ایلب بهار.

بخت و طالع هم هما ینگلیغ باشیمدین ایلنور،
کپسه گلرنی تاقیب وقتینی شام ایلب بهار.

باشلسه سؤزنی ساووق مهرینی دلدن تشله دېب،
رام اېتر اوزیگه بیزنی خوش کلام ایلب بهار.

«آصف» ایتور خدمت اېتگوم قاشیده قلدېک مدام،
تورسه اؤلکم باغیده دایم مقام ایلب بهار.

دهقانیمیز

اؤلکه‌نی ایلر چراغان قاندریب آرمانیمیز،
یشنه‌سینلر ساغلیقده ایشچی و دهقانیمیز.

خوش آچیلدی غنچه‌لر یشنب وطن گلزاریده،
سیره‌ماقده باشله‌دی هم بلبل خوش خوانیمیز.

چقنبان گل‌لر آچیلدی غنچه‌لر خندان بولیب،
مشک و عنبرلر ساچر گلشن بیلن بوستانیمیز.

کبچه – کوندوز کوشش ایلب رنج و محنتلر چبکیب،
برچه ابریشدی ظفرگه صفدر میدانیمیز.

کپدیلر قؤل اوشله‌شیب ایلب ینه عهد و وفا،
چین یوره‌کدین بېلنی باغلب تاجیک و افغانیمیز.

ایله‌بان قیزغین کوره‌ش دشمن صفینی سیندیریب،
قهرمانلیک دوره‌سیدور بو بویوک دورانیمیز.

«آصف» ایتور کپتدی استبداد دوری اؤلکه‌دن،
هر قولاقده یبتگوسی بوندن بو یان دستانیمیز

جەھان اۋرتەر

توشىب عشقىنگ اۋتى جان ملكىگە جان و جەھان اۋرتەر،
كويىب كول بۇلسە جىسمىم چۇغىدىن ھم استخوان اۋرتەر.

اگر جىسمىم قمىشزارىگە توشسە بىر شرار اوندن،
يورەك بىرلە جگر قانىگە قاورىلگەي، زبان اۋرتەر.

عجب اېرمس كە آھىم شعلەسى كۆكلرنى كويديرسە،
توتاشىب آي وكون يولدوزلر و ھم كھكشان اۋرتەر.

انىنگ بىر شعلەسى گر يېر يوزىگە توشسە تانگ اېرمس،
ياقىب تاغ ايلە تاشلرنى بوتون كون و مكان اۋرتەر.

قرا زلفىنگ قدىمنى خم قىلىپ بختىم قرا قىلدى،
يوزىنگ نىنگ آفتابى جىسم و جان ناتوان اۋرتەر.

قىلىپ كۆپ بىعدالتلىك مېنىنگدېك ناتوان قۇلگە،
عدالت تختى نىنگ سلطانى او شاه جەھان اۋرتەر.

انتخاب ایلب

نگارا، دل نوازا، کبتمه یانیمدن شتاب ایلب،
یاقیب اوت مبن سری، بغریمنی کویدورمه کباب ایلب.

یانر کونگیل اوی هجرینگ اوتیدن کبچه و کوندیز،
اگر سن سبیمه سنگ مهرینگ سووین دفع عذاب ایلب.

کوزیم توفانی موجیگه کونگیل نینگ کبمه سی چؤمدی،
نچون کیم ییغله دی هجرینگده تونلر ترک خواب ایلب.

قویب باشیم ایاغی آستیگه تعظیم ایتیب، ایدیم:

آچیلمه‌گن دفتر (دفتر ناگشوده) / سیدمحمد آصف آصف

کۆتر یپردن باشیمنی لطف ایله کسب ثواب ایلب.

اېشیتگچ بو سۆزیم باقدی مېنگه قهر و غضب ییرله،
سالیب بۆنیمگه زلفین سودرده دی هر یان طناب ایلب.

ییقیلدیم اوزنی بیلمه‌ی تاش بغیرلی نینگ عذابیدن،
که بو ینگلیغ شکنجه جسم و جانیمنی خراب ایلب.

کۆریب بو حال زاریم ترک اېتیپ جور و جفالرنی،
محبتدن سۆز آجدی لفظیدن دُر خوشاب ایلب.

دېدی: سیزدېک وفاداریمگه ارزیر جان فدا قیلسم،
اونوتمم تا قیامت اېندی سیزنی انتخاب ایلب!

قربانلر اپکن

بو وطن دشتینی گلگون ایله گن قانلر اپکن،
جانینی قیلگن وطن یولیده قربانلر اپکن.

یاوگه یول بېرمه ی تلاش ایلب کورهش میدانیده،
سینه سین قیلگن سپر اول کؤکسی قلقانلر اپکن.

سوو بېریب اوز قانیدن صحرائی قیلگن لاله زار،
یپر اپکیش وقتی اولر هم تنتی دهقانلر اپکن.

آچلمه‌گن دفتر (دفتر ناگشوده) / سیدمحمدآصف آصف

هم یره‌تگنلر حماسه کۆپ سواش میدانیده،
کولتیگین دېک قهرمان هم بیلکه قآنلر اېکن.

غمگه چۆمگن کیمسه‌لرنی بېردی توفاندن نجات،
حضرت نوح نسلیدن او یافث اوغلانلر اېکن.

اؤزلیگین عالمگه اثبات ایله‌گن اجدادی دېک،
سؤرسنگیز اسلافینی تبمور و شیبانلر اېکن.

یاو قاشیده هیچ قچان باش اېگمه‌گن، تیز چۆکمه‌گن،
کۆردی «آصف»، ابر ییگیتلر، مرد میدانلر اېکن.

مرحوم سیدمجیدخان وفاتی مناسبتی بیلن مرثیه

سیدلر خیلیدن سیدمجیدخان،
ایل ایچره اپردی صاحب عزت و شان.

سیدلر سانیدن یوق ابدی بیرته،
چیقیب منبر اوزه، وعظ ایتسه ابرته.

قنی اول پاک کؤنگیل، یولدوزی پاک،
اؤزی پاک و یوزی پاک و سؤزی پاک.

طریقت یولی ده قایم ابدی اول،
که اکثر ساجد و صایم ابدی اول.

حقیقتدن عدول ایتمس ابدی هیچ،
عدالت کبلگوسی دپ ابرته و کبچ.

آچیلمهگن دفتر (دفتر ناگشوده) / سیدمحمدآصف آصف

بېریب تعلیم دین، ایلب بشارت،
حقیقت یۆلیگه ایلب اشارت.

حدیث مصطفی اېردی سلامی،
تامردی سۆزیدن حق نینگ کلامی.

یوراگی تۆله اېردی مهر حقدین،
یۆلیده صرف اېتیب، نسیه و نقدین.

خدا فرضین، محمد سنتینی،
قیلردی حفظ قرآن آیتینی.

خداییم، دوستلرینگه قیل یقین دېب،
حبیبینگ یۆلیگه ایله یقین دېب.

خدایا، تۆغری یۆلگه یۆلله هر دم،
هر ایشده یاردم ایلب قۆلله هر دم.

اده شسم، تۆغری یۆلگه قیل هدایت،
حیاتیم باریچه قیلمه ی جنایت.

بو ینگلیغ التجا ایلب خدادن،
مدد ایستب محمد مصطفی دن.

تیلیده حق کلامی اېردی جاری،
قیلیب خدمت اولوسگه افتخاری.

آچیلمه‌گن دفتر (دفتر ناگشوده) / سیدمحمدآصف آصف

اصول دین اوچون، قیلدی امامت،
خدانینگ فرضی دېب ایلب عبادت.

بو فانی دنیاگه دل قویمه‌دی هیچ،
بقا ساریگه باردی بۆلدی دېب کپچ.

نصیب اپت، ای خدا، دېب مېنگه جنت،
اوشل دم روحی تندن آلدی رخصت.

خدادین ایسته، «آصف»، صبر و طاقت،
تمام اهل و اولادیکه راحت.

أستاذ متین تعزیتیده

بیغله کونگیل، اؤرتنئیب أستاذ دوران کبئدی دېب،
آرزولرگه یېتالمه‌ی دلده ارمان کبئدی دېب.

ماتمیده نېچه بیغله‌ی بو عزیز استادنینگ،
کۆز و تندن نور و کوچ، هم جسمدن جان کبئدی دېب.

علم و فن اربابی ابردی معرفت میدانیده،
عقل کۆزیدن ساجیب گوهر بیلیمدان کبئدی دېب.

او ادب بؤستانیده ییشنندی رنگین لاله‌لر،
دل قوشی چبککیل نوا، بغری توله قان کبئدی دېب.

سؤزلری برچه فصاحت بیرله یوغریلگن ابدی،
بیغله، هر بیر لفظی دُر و لعل و مرجان کبئدی دېب.

ایگی تیلی شاعر ابردی شعریت گلزاریده،
بیغله‌دی تاجیک و تورک او فخر دوران کبئدی دېب.

«آصف»، او استادگه قیلسین خدا اوچماق نصیب،
کیم بیلورمیز برچه‌میز او صاحب ایمان کبئدی دېب.

اېسكى دياريم

بوزيق اېسكى دياريم ايچره باردیر کؤپ منورلر،
ساچر هر لفظیدن دُر یتیم، اینجو و گوهرلر.

قیلور دیندار اولوس اولادیگه دارالعلوم آچیب،
عجب خدمت بیلیم تدریسیده او علمپورلر.

ادب شیدالری بو بؤستان ایچره ته‌ریب گلر،
معانی هیدیدن هر یان تره‌تگه‌ی مشک و عنبرلر.

بېرب دین و دیانتدن اولوس اولادیکه تعلیم،
بیلیم آلماقنی هر مؤمنگه دېب فرض، ای برادرلر.

کېلب اولادینگیز علم آلسه بو دارالعلوم ایچره،
بؤلورلر علم دین بابیده اوز خلقیکه رهبرلر.

نصیحت بیرله وعظ ایتیب شریعت هم طریقتدن،
اولوسنی تۇغری یؤلگه کیرگه لی بؤلگوسی یاورلر.

اگر بو علم دین طالبلریدن چیقسه چین عالم،
اولرنینگ وعظیدن زینت تاپر محراب و منبرلر.

آچیلگن معرفت چرباغی «خان چارباغ» یمیز ایچره،
کیم اوندن بهره آلگهی نوجوان پاکیزه گوهرلر.

جهالت جاده سیدن اوزنی قوتقرگوم دېسنگ، «آصف»،
ادب میدانیکه سور کیشنه تیب سېن هم تکاورلر!

زنده‌گی‌نامه

به قلم سیدسراج‌الدین قانع

سیدمحمدآصف آصف شاهرخ فرزند شادروادن سیدتوردی‌خان در سال ۱۳۳۷ هجری خورشیدی مطابق ۱۹۵۸ میلادی در علاقه‌داری (بخش‌داری) خان‌چهارباغ (اکنون اولوسوالی/شهرستان) مربوط به اندخوی از توابع ولایت فاریاب افغانستان دیده به جهان هستی گشود. آموزش‌های ابتدایی را در مکتب ابتدائیه خان‌چهارباغ (فعالاً لیسه رحمان‌قل شهید) تا صنف هشتم به پایان رسانید.

در سال ۱۳۵۶ هجری خورشیدی شامل صنف نهم لیسه ابومسلم اندخوی گردید و در سال ۱۳۵۹ از آن لیسه به درجه عالی فارغ و به خدمت زیر بیرق سوق داده شد.

موصوف بعد از اتمام خدمت زیر بیرق در سال ۱۳۶۲ به عنوان کارمند بخش سوانح ریاست کادرهای وزارت تعلیم و تربیه استخدام گردید و بعد از دو سال خدمت نظر به ذوق و علاقه‌مندی‌یی که به ادبیات داشت، در سال ۱۳۶۴ شامل دانش‌کده زبان و ادبیات دانشگاه کابل شد.

او در سال ۱۳۶۷ از بخش زبان و ادبیات اوزبکی آن دانشکده فارغ‌التحصیل گردید.

قابل یادکرد است که محترم سیدمحمدآصف آصف در جریان تحصیل از سال ۱۳۶۶ - ۱۳۶۷ با هم‌صنفانش به‌طور رسمی جهت ادامه تحصیل به جمهوری اوزبیکستان شوروی آن‌زمان فرستاده شده، مدت یک سال تحصیلات خود را در رشته زبان و ادبیات اوزبیک در دانشگاه امیر علی شیر نوایی شهر زیبای تاشکند ادامه داد.

بعد از فراغت از دانشگاه دوباره به خدمت عسکری دوره احتیاط اعزام گردیده، پس از یک سال خدمت سند ترخیص آن دوره را نیز به دست آورد.

استاد محمدآصف در میان سال‌های ۱۳۶۸ - ۱۴۰۳ خورشیدی در مکاتب مرکز و ولایات کشور وظیفه مقدس استادی را طور ذیل انجام داده است:

- آموزگار در لیسه صلح مکروریان چهارم و لیسه سپین‌کلی خوش‌حال مینه کابل (۱۳۶۸ - ۱۳۷۱)؛

- آموزگار در لیسه قاضی بابامراد اندخوی (۱۳۷۱ - ۱۳۷۲)؛

- آموزگار در مکتب ذکور شماره ۲ اولوسوالی خان چهارباغ (۱۳۷۲ - ۱۳۷۵)؛

- آموزگار در لیسه ابومسلم اندخوی (۱۳۷۵ - ۱۳۸۰)؛

- آموزگار در مکتب متوسطه ایگم‌بیردی شهید (۱۳۸۰)؛

- بار دوم آموزگار در لیسه قاضی بابامراد اندخوی (۱۳۸۲)؛

- آموزگار در لیسه نسوان یولدوز اندخوی (۱۳۹۳ - ۱۳۹۴)؛

- بار دوم آموزگار در لیسه ایگم‌بیردی شهید (۱۳۹۴ - ۱۴۰۳).

استاد سیدمحمدآصف آصف پس از چهل سال خدمت بدون وقفه در راه تعلیم و تربیت فرزندان ملت، در ماه حمل / فروردین سال ۱۴۰۳ هجری خورشیدی مطابق ۱۴۴۵ هجری قمری (اپریل ۲۰۲۴ میلادی) به بازنشستگی سوق داده شد.

درخور یادکرد است که استاد آصف در آموزش‌گاه‌های آیدین اندخوی، دانا ادیب و هم‌چنین در میانه سال‌های ۱۳۸۴ - ۱۳۹۸ خورشیدی به‌عنوان استاد قراردادی در مؤسسه نیمه‌عالی تربیه معلّم اندخوی، در رسانیدن کادرهای جوان کشور نیز صادقانه و دل‌سوزانه خدمت نموده، عرق جبین ریخته است.

وی در جریان خدمات تدریسی و تعلیمی خود در ده‌ها سمینار و کارگاه علمی اشتراک ورزیده، از اندوخته‌های علمی و پیداگوژیک خود دانش‌آموزان را مستفید گردانیده است.

استاد سیدمحمدآصف‌خان به زبان‌ها و ادبیات فارسی دری، پشتو و تُورکی اوزبیک تسلط داشته، اشعار و مقالات زیادی در زبان‌های فارسی دری و اوزبیک نوشته است. نوشته‌ها و سروده‌هایش بیشترین در فصل‌نامه «اندخوی زیبا» به نشر رسیده اند.

دفتر کنونی نخستین مجموعه‌پی از سروده‌های محترم سیدمحمدآصف آصف در دو زبان می‌باشد که امید است حلیه چاپ پوشیده، به دست‌رس علاقه‌مندان شعر قرار بگیرد.

استاد سید محمد آصف آصف

استاد سید محمد آصف آصف شاهرخ فرزند شاد روان سید توردی خان در سال 1337 هجری خورشیدی در خان چهارباغ شهرستان اندخوی ولایت فاریاب زاده شد. دوره دانش آموزی را در دبستان خان چهارباغ و دبیرستان ابو مسلم اندخوی و آموزشهای عالی را در رشته زبان و ادبیات اوزبیکی در دانش کده زبان و ادبیات دانشگاه کابل و در دانشگاه امیر علی شیر نوایی در تاشکند به فرجام رسانید وی در آغاز به عنوان کارمند بخش سوانح ریاست کادرهای وزارت تعلیم و تربیه کشور به کار پرداخت و سپس به حیث آموزگار در دبستانها و دبیرستان های کابل و فاریاب و همچنین به حیث استاد در برخی از آموزشگاه ها و نیز در مؤسسه نیمه عالی تربیه معلم اندخوی در خدمت آموزش و پرورش فرزندان میهن بود و در سال 1403 هجری خورشیدی بازنشسته شد

استاد سید محمد آصف آصف در جریان وظیفه رسمی خود در دهها سیمینار و کارگاه علمی شرکت کرده است. او به زبانهای فارسی دری پشتو و تورکی اوزبیکی مسلط است و سروده ها و نگاشته های زیادی از او در رسانه های نوشتاری کشور و از جمله فصل نامه اندخوی زیبا به نشر رسیده اند. دفتر کنونی نخستین مجموعه شعر وی است..